

21.12.2018

Tässä selvityksessä kerromme seuraavista aiheista:

1. Lisäetujen jakamista koskevien tavoitteiden toteutuminen.....	1
2. Förverkligandet av målsättningarna för utbetalningen av tilläggsförmåner.....	1
3. Selvityksen tausta	3
4. Henkivakuutusyhtiöiden ylijäämä ja sen käyttö.....	3
5. Analyysi lisäetujen jakamista koskevista tavoitteista ja näiden toteutumisesta.....	14

Selvitys henkivakuutusyhtiöiden kohtuusperiaatteen toteutumisesta vuosina 2008–2017 / Utredning om iakttagande av livförsäkringsbolagens skälighetsprincip under 2008 och 2017

1. Lisäetujen jakamista koskevien tavoitteiden toteutuminen

1.1 Finanssivalvonnan arvio

Finanssivalvonnan arvio kohtuusperiaatteen toteutumisesta on seuraava:

- Kohtuusperiaatteeseen liittyvä jatkuvuusperiaate yleisesti toteutui ja yhtiöt noudattivat vahvistamia lisäetujen jakoperiaatteita.
- Yhtiöt olivat ottaneet huomioon kohtuusperiaatteen mukaisesti kohtuullisuuden asiakkaidensa erilaisten vakuutusten kesken.
- Yhtiöiden kohtuusperiaatteesta ja sen toteutumisesta antaman informaation laatu vaihteli mutta oli kaikkien yhtiöiden osalta kuitenkin hyväksyttävällä tasolla.
- Informaatiota ylijäämän jakautumisesta vakuutusnottajien ja omistajien kesken ei kuitenkaan ole annettu riittävästi. Finanssivalvonta tulee ensi vuonna arvioimaan erityisesti sitä, miten yhtiöt ovat tätä perustelleet.

1.2. Yleistä

Henkivakuutusyhtiöiden kohtuusperiaate liittyy henkivakuutusyhtiön ylijäämän jakamiseen toisaalta asiakkaiden ja toisaalta asiakkaiden ja yhtiön omistajien kesken. Finanssivalvonta tekee vuosittain selvityksen kohtuusperiaatteen toteutumisesta.

Kohtuusperiaatteen tarkastelun lähtökohtana ovat yhtiön julkaisemat ja hallituksen hyväksymät lisäetutavoitteet.

Yhtiöille tuli velvoite julkaista kohtuusperiaateinformaatiotaan vuoden 2008 alusta. Vertailuaineistoa on siis kymmeneltä vuodelta. Asiakkaille annettu kokonaistuottotaso on tuona aikana pääsääntöisesti ylittänyt yhtiöiden käyttämät vertailutuotot, minkä ovat mahdollistaneet matala korkotaso ja sijoituksesta saadut hyvät tuotot.

Henkivakuutusyhtiöiden kohtuusperiaatteeseen liittyy myös jatkuvuusperiaate, mikä tarkoittaa, että yhtiön tulee pyrkiä turvaamaan lisäetujen tason jatkuminen tulevaisuudessa. Huonoinakin vuosina tulee pyrkiä takaamaan lisäedut, joten tähän tulee varautua hyvinä vuosina. Samaa vaatimusta ei ole osakkeenomistajille jaetun voiton – osinkojen, sijoitetun vapaan oma pääoman palautusten ja takuupääoman koron – osalta. Osakkeenomistajien osuutta

rajoittavat vakuutusnottajille varattavat tulevat lisäedut. Lisäetujen tason tulisi siten vaihdella vähemmän kuin yhtiön tuloksen.

Finanssivalvonta edellyttää, että yhtiöt jatkossa katavammin perustelevat kohtuusperiaatteen toteutumista myös asiakkaiden ja omistajien kesken. Ensi vuonna tullaan valvonnan toimin arvioimaan erityisesti tämän vaateen toteutumista.

Jatkuvuusperiaatetta on analysoitu vertaamalla kokonaistuottoja joukkovelkakirjojen tuottoihin.

Finanssivalvonnan analyysien mukaan yhtiöiden lisäetujen jakopolitiikat vaihtelevat paljonkin. Yhtiöiden säästö- ja eläkevakuutuksilleen myöntämät asiakashyvitykset ovat kuluneiden kymmenen vuoden aikana laskeneet vähitellen. Kuitenkin kokonaistuotot ovat keskimäärin ylittäneet sekä kuluttajahintojen muutoksen että markkinoilta saatavan korkotuoton.

Eräillä vakuutusyhtiöillä on eriytettyjä vakuutuskantoja, jotka ovat oikeutettuja muita vakuutuskantoja parempiin lisäetuihin. Näitä vakuutuskantoja käsitellään erikseen kohdassa 4.3.

Lisää tietoa kohtuusperiaatteesta löytyy Finanssivalvonnan julkaisemasta dokumentista ”Mistä kohtuusperiaatteesta ja yhtiöiden lisäetujen jakamisesta on kysymys?”, joka löytyy Finanssivalvonnan verkkosivuilta.

Lisätietoja antaa johtava matemaatikko *Jari Niittuinen*, puhelin 09 831 5517.

2. Förverkligandet av målsättningarna för utbetalningen av tilläggsförmåner

2.1 Finansinspektionens bedömning

Finansinspektionen gör följande bedömning av bolagens iakttagande av skälighetsprincipen:

- Kontinuitetsprincipen i samband med skälighetsprincipen iaktogs på det stora hela och bolagen följde de principer för fördelning av tilläggsförmåner som de själva fastställt.
- Bolagen hade beaktat skäligheten mellan kundernas olika försäkringar i enlighet med skälighetsprincipen.
- Kvaliteten på bolagens information om skälighetsprincipen och iakttagandet av principen varierade.

Selvitys henkivakuutusyhtiöiden kohtuusperiaatteen toteutumisesta vuosina 2008–2017 / Utredning om iakttagande av livförsäkringsbolagens skälighetsprincip under 2008 och 2017

- Fördelningen av överskottet mellan försäkringstagarna och ägarna tas överlag sällan upp, trots att detta var ett av kraven i motiveringarna till lagen när försäkringsbolagslagen reviderades.

2.2 Allmänt

Livförsäkringsbolagens skälighetsprincip hör ihop med fördelningen av livförsäkringsbolagets överskott å ena sidan mellan kunderna och å andra sidan mellan kunderna och bolagets ägare. Finansinspektionen utför årligen en utredning om iakttagande av skälighetsprincipen.

Bedömningen av skälighetsprincipen baserar sig på målsättningarna för tilläggsförmåner som bolagen har delgivit och deras styrelser har godkänt.

Bolagen ålades att ge ut information om skälighetsprincipen från och med början av 2008. Därmed finns det jämförelsematerial från 10 år. Under denna tid har nivån på den totala avkastningen till kunderna i regel överskridit de referensavkastningar som bolagen tillämpat. Under denna tid har den totala avkastningen till kunderna i regel överskridit de referensavkastningar som bolagen tillämpat, vilket har varit möjligt tack vare den låga räntenivån och goda placeringsavkastningar.

Till livförsäkringsbolagens skälighetsprincip hör även kontinuitetsprincipen, vilket innebär att bolaget ska sträva efter att trygga kontinuiteten av nivån av tilläggsförmåner i framtiden. Även under dåliga år bör man sträva efter att garantera tilläggsförmånerna och detta ska man förbereda sig för under de goda åren. Samma krav gäller inte aktieägarnas utdelning – dividender, återbäring av fonden för inbetalat eget kapital och garantikapitalets ränta. Aktieägarnas andel begränsas ändå av de för försäkringstagarna reserverade framtida förmånerna. Nivån på tilläggsförmånerna ska inte variera lika kraftigt som bolagets resultat. Finansinspektionen förutsätter att bolagen motiverar fullföljandet av skälighetsprincipen mellan kunderna och ägarna, och nästa år kommer Finansinspektionen att särskilt bedöma på vilket sätt bolagen har motiverat detta.

Kontinuitetsprincipen har analyserats genom att jämföra den totala avkastningen med avkastningen på obligationer. Enligt Finansinspektionens analyser förekommer stora skillnader i bolagens kundgottgörelsepolicyn. Bolagens kundåterbäringar på spar- och pensionsförsäkringar har successivt minskat under de senaste 10 åren. De har i genomsnitt

överstigit både konsumentprisförändringen och ränteavkastningen på marknaden.

Vissa försäkringsbolag har också åtskilda försäkringsbestånd som är berättigade till bättre tilläggsförmåner än andra försäkringsbestånd.

Följande bolag har publicerat en svenskspråkig utredning om iakttagandet av skälighetsprincipen: Aktia Livförsäkring Ab, Försäkringsaktiebolaget Liv-Alandia, Försäkringsaktiebolaget Fennia Liv, LokalTapiola Ömsesidigt Livförsäkringsbolag, Mandatum Livförsäkringsaktiebolag, Nordea Livförsäkring Finland Ab och OP-Livförsäkring Ab.

Utöver ovan nämnda utredningar ger Finansinspektionen detaljerade motiveringar till sina bedömningar på finska i punkterna 3 – 5 i denna utredning. I bilaga 1 uppräknas de bolag som deltagit i utredningen dem både på finska och på svenska och förkortningarna som använts för. I bilaga 2 uppräknas de diagram och tabeller som ansluter sig till utredningen.

Närmare information om skälighetsprincipen finns i Finansinspektionens dokument "Vad handlar iakttagandet av skälighetsprincipen och utdelningen av tilläggsförmåner i bolagen om?", som finns på Finansinspektionens webbplats.

Ytterligare information ges av ledande matematiker *Jari Niittuinperä, telefon 09 831 5517.*

Selvitys henkivakuutusyhtiöiden kohtuusperiaatteen toteutumisesta vuosina 2008–2017 / Utredning om iakttagande av livförsäkringsbolagens skälighetsprincip under 2008 och 2017

3. Selvityksen tausta

Tämä selvitys perustuu sekä tilinpäätöksen mukaisesti että vakuutusyhtiöiden Finanssivalvonnalle erikseen toimittamiin tietoihin vuodelta 2017. Vertailut on tehty ajanjaksolta 2008–2017.

Finanssivalvonta kerää henkivakuutusyhtiöiltä vuosittain vakuutuksia koskevaa tilastoaineistoa, jota on käytetty selvityksessä kohtuusperiaatteen toteutumisesta. Lisäksi selvityksessä vertaillaan yhtiöiden verkkosivuillaan julkaisemia lisätujen jakamista koskevia tavoitteita sekä selvityksiä lisätujen jakamista koskevien tavoitteiden toteutumisesta.

Yhtiöiden verkkosivuilla olevia tietoja on seurattu 1.8.2018 asti.

Tässä selvityksessä julkaistaan koko vakuutusalan tietojen lisäksi myös yhtiökohtaisia tietoja. Selvityksessä ovat mukana kaikki suomalaiset henkivakuutusyhtiöt, jotka ovat taanneet jollekin vakuutuskantansa osalle jonkin minimituoton (liite 1). Yksinkertaisuuden vuoksi selvityksessä käytetään vakuutusyhtiöiden virallisten nimien sijasta lyhempiä nimiä.

4. Henkivakuutusyhtiöiden ylijäämän ja sen käyttö

4.1 Johdanto

Henkivakuutusyhtiön sijoitustoiminnan tuloksellisuus ja yhtiön vakavaraisuusasema ovat keskeisiä tekijöitä lisätujen tasoa määrättäessä. Seuraavassa on yleiskatsaus näihin tekijöihin vuosina 2008–2017 sekä koko vakuutussektorin että kohtuusperiaatteen kannalta. Lopuksi esitetään yhteenveto vakuutustoiminnan ylijäämästä ja sen käytöstä vuodelta 2017.

Tässä selvityksessä käsitellyt yhtiöiden lisäetuja koskevat päätökset perustuvat vuoden 2017 lopun tilanteeseen ja tietoon tuolloisista markkinoista.

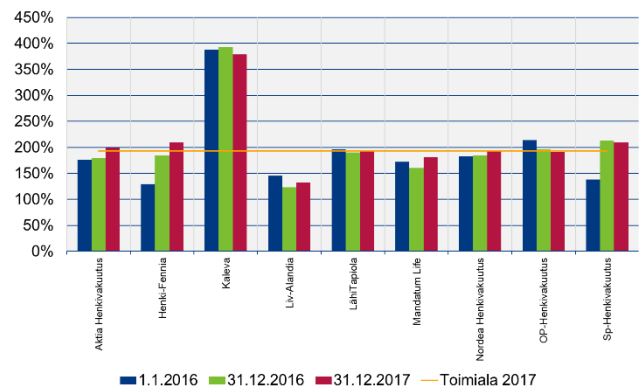
4.2. Henkivakuutusyhtiöiden toimintaympäristö

Yleishavaintona voidaan todeta, että henkivakuutusyhtiöiden taloudellinen tulos ja vakavaraisuus mahdollistivat lisätujen jakamisen asiakkaille.

Vakavaraisuussäätely ja vakavaraisuutta kuvaavien tunnuslukujen laskenta muuttui vuoden 2016 alusta. Näin ollen kuviossa 4.1 kuva-

taan vakavaraisuussuhteet vain kolmelta käytössä olevalta ajankohdalta. Vanhojen ennen vuotta 2016 käytössä olleiden vakavaraisuusastetta kuvaavien tunnuslukujen kehitys on löydettävissä Finanssivalvonnan 19.4.2016 julkaisemasta kohtuusperiaateselvityksestä.

Kuvio 4.1. Henkivakuutusyhtiöiden vakavaraisuussuhteet vuosina 2016 – 2017

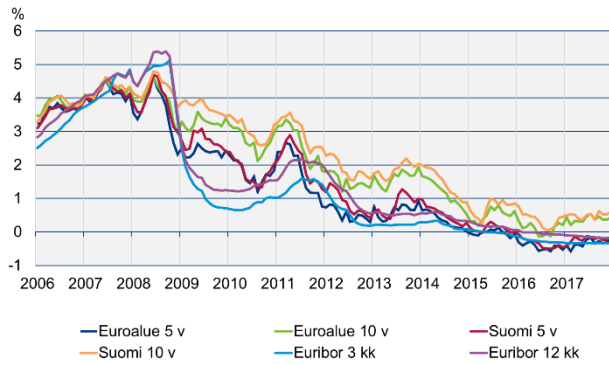
Lähde: Finanssivalvonta

Sijoitusmarkkinoiden kehitys vaikuttaa ratkaisevasti henkivakuutusyhtiöiden taloudelliseen tulokseen ja vakavaraisuuteen. Esimerkiksi korkojen muutos vaikuttaa paitsi sijoitustoiminnan tuottoihin, myös vakavaraisuuteen markkinaehtoisien taseen arvojen muuttuessa. Korkojen laskiessa yhtiöiden markkinaehtoisesti laskettu vastuovelka kasvaa. Jos yhtiö ei ole sijoitustoiminnassaan varautunut tähän korkojen laskuun, sen vakavaraisuus voi heiketä ja siten mahdollisuudet jakaa lisätuja pienenevät. Myös korkojen voimakas nousu voi olla eräille yhtiöille ongelmallinen; korkojen nousu alentaa korkoinstrumenttien nykyarvoa ja siten heikentää sijoitustoiminnan tulosta. Osakekurssien muutoksilla on välittömän vaikutus markkinaehtoisien taseen sijoitusten arvoihin ja vakavaraisuuteen sekä välillisesti myös vastuuelkaan asiakashyvitysten kautta.

Sekä pitkät että lyhyet korot ovat olleet vuodesta 2012 alkaen matalalla tasolla. Vuonna 2017 pisimmät korot nousivat hieman edellisvuodesta, mutta kolmen kuukauden ja vuoden euriborkorot laskivat, kuten kuvioista 4.2 on havaittavissa. Matalat korot pitävät myös markkinaehtoisien vastuuelvan korkeana.

Selvitys henkivakuutusyhtiöiden kohtuusperiaatteen toteutumisesta vuosina 2008–2017 / Utredning om iakttagande av livförsäkringsbolagens skälighetsprincip under 2008 och 2017

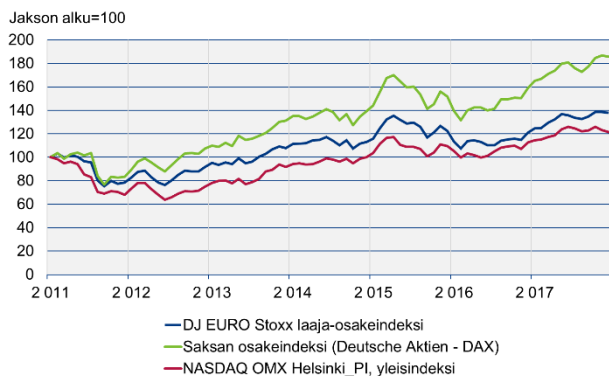
Kuvio 4.2. Euroalueen valtioiden velkakirjojen tuottoindeksi (EKP) sekä Suomen valtion obligaatioiden ja euri-borkorot vuosina 2006–2017

Lähteet: Reuters ja Bloomberg.

Vuoden 2017 osakemarkkina oli kokonaisuutena vakuutusyhtiöiden sijoitustoiminnalle nousujohtainen, kuten kuvio 4.3 on havaittavissa.

Kuvio 4.3. Euroalueen osakeindeksi vuosina 2011–2017

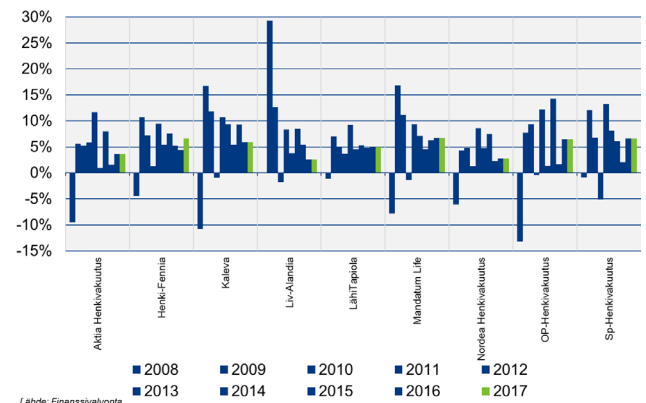

Lähteet: Bloomberg ja NASDAQ OMX Helsinki.

Erityisesti koska pitkät korot ovat nyt matalalla tasolla, niihin liittyvä tulevaisuuden sijoitusriski on iso. Riski voi realisoitua korkojen noustessa, joten yhtiöiden tulee ottaa se huomioon lisäetujen, pääomanpalautusten ja vakavaraisuuden tasoa harkitessaan. Korkojen mahdolliseen nousuun voi myös liittyä osakekurssien lasku. Yhtiöt voivat kuitenkin suojata vastuvelkaan liittyviä riskejään erilaisilla suojausinstrumenteilla, joten sijoitusympäristö vaikuttaa yhtiöihin eri tavoin riippuen yhtiöiden sijoitusstrategiasta. Yhtiöiden sijoitusstrategiaan vaikuttavat mm. yhtiöiden riskinottohalukkuus ja vakuutusyhtiöitä koskevat riskiperusteiset pääomavaatimukset. Yhtiöiden päätökset sijoitusjakaumasta sekä vastuvelan ja sijoitusten suojauksista vaikuttivat yhtiöiden saamiin sijoitustuottoihin, joita seuraavassa kuvataan tarkemmin.

Kaikki vakuutusyhtiöt onnistuivat vuonna 2017 jo kuudentena vuonna peräkkäin tekemään sijoitustoiminnassaan positiivisen tuloksen (ks. kuvio 4.4). Henkivakuutussektorin sijoitusten keskimääräinen tuotto vuonna 2017 oli 3,9 %, kun se vuonna 2016 oli 5,2 % ja vuonna 2014 7,3 %. Korkosijoitukset tuottivat tappiota keskimäärin 0,1 %, osakkeet voittoa 19,7 %, kiinteistösijoitukset 6,3 % ja muut sijoitukset 2,8 %.

Kuvio 4.4. Sijoitustoiminnan nettotuotto prosentti käyvin arvo in sitoutuneelle pääomalle vuosina 2008–2017

Lähde: Finanssivalvonta.

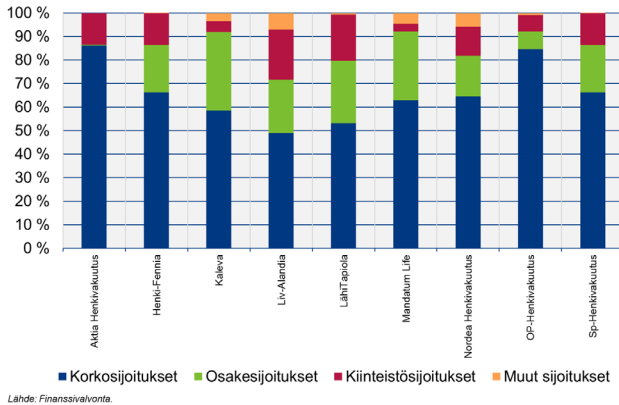
Kuviosta 4.4 näkyvät selvästi myös markkinoiden vaihtelut eri vuosina. Vuosi 2008 oli tarkastelujaksolla selvästi vaikein sijoitusympäristö.

Taulukosta 4.5 näkyy, että yhtiöiden asiakashyvitystaso pysyi edellisvuoden tasolla tai laski jonkin verran. Korkean perustekorona takia yhtiöiden kokonaishyvitystaso markkinakorkoihin verrattuna oli yhä korkea (ks. taulukko 4.3).

Yhtiöiden sijoitusjakaumat vaihtelevat merkittävästi, ja se vaikuttaa yhtiöiden sijoitustuottoon. Yhtiöiden korkoylijäämään vaikuttavat mm. sijoitusten allokaatio sekä asiakkaille annettujen tuottotakuiden suojaus johdannaisilla. Kuviossa 4.5 on kuvattu yhtiöiden sijoitusjakauma vuoden 2017 lopussa.

Selvitys henkivakuutusyhtiöiden kohtuusperiaatteen toteutumisesta vuosina 2008–2017 / Utredning om iakttagande av livförsäkringsbolagens skälighetsprincip under 2008 och 2017

Kuvio 4.5. Sijoitusjakauma 31.12.2017 (käyvin arvoin)

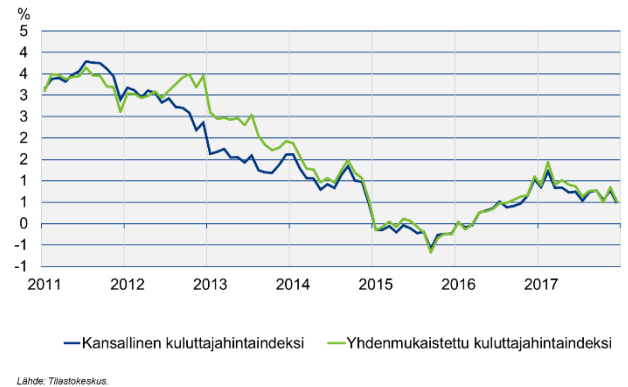
Yhtiökohtaiset erot taulukon 4.1 mukaisissa korkoylijäämissä olivat suuria vastuuvelan rakenteesta riippuen. Korkoylijäämällä tarkoitetaan sijoitusomaisuuden tuoton ja vakuutusten perustekorron kattamiseen tarvittavien varojen erotusta. Aktiaa lukuun ottamatta yhtiöiden korkoylijäämä oli positiivinen.

Vuoden 2017 lopussa vakuutusyhtiöillä on laskuprustekorkoisia vakuutuksia, joissa perustekorko on jopa 3,5–4,5 %. Keskimääräinen perustekorko oli noin 3,0 %. Ottaen huomioon mm. yhtiöiden tekemät vastuovelkaa täydentävät korkotäydennykset korkotuottoisen vastuuvelan keskimääräinen tuotto vaatimus oli vuodelle 2017 noin 2,6 %. Sektorin sijoitusten tuotto 3,9 % ylitti näin ollen edelleen korkotuottoisen vastuuvelan keskimääräisen tuottovaatimuksen.

Yhtiöt ovat käyttäneet referenssituottoinaan eli tuotoina, joihin lisäetutavoitteet sidotaan, viiden ja kymmenen vuoden korkoja. Näiden lisäksi kuviossa 4.2 on esitetty lyhyet kolmen kuukauden ja yhden vuoden euriborkorot. Yhtiöiden tuottotavoitteita käsitellään myöhemmin kohdassa 5.1 ja tavoitteiden toteutumista suhteessa korkoihin kohdassa 5.2.

Kuluttajahintojen nousuvauhti laski hieman vuonna 2017 (ks. kuvio 4.6). Myös yhtiöiden vakuutusilleen antamat kokonaistuotot ylittivät selvästi markkinoilta saadun korkotuoton, joka oli joko negatiivinen tai lievästi positiivinen (ks. kuvio 4.2 ja taulukko 4.5). Vakuutusnottajat ovat näin ollen keskimäärin saaneet vakuutusilleen reaalityttöä.

Kuvio 4.6. Kuluttajahintaindeksi vuosina 2011–2017

4.3 Eriytetyt vakuutuskannat

OP-Henkivakuutuksella, Mandatumilla ja Kalevalla on nk. eriytettyjä vakuutuskantoja.

OP-Henkivakuutuksen ja Mandatumin eriytettyjen vakuutuskantojen lisäedut perustuvat sijoituskantaan, joka on eriytetty muiden vakuutusten sijoituksista. Näiden yhtiön oikeutta käyttää eriytettyjen vakuutuskantojen sijoitusten tuottoa muuhun kuin kyseisen vakuutuskannan hyväksi on rajoitettu.

OP-Henkivakuutuksen ja Mandatumin eriytettyt kannat ovat syntyneet vakuutuskantojen siirrossa Keskinäinen Vakuutusyhtiö Suomesta. Ryhmäeläkevakuutuskanta siirrettiin vuonna 2014 Mandatumiin sekä säästöhenkivakuutuskanta vuonna 2015 ja yksilöllisten eläkevakuutusten kanta vuonna 2016 OP-Henkivakuutukseen.

Suomi-yhtiö sopi em. kannansiirtojen yhteydessä, että sekä Mandatum Lifeen että OP-Henkivakuutukseen siirrettyjen vakuutuskantojen vakuutuksenottajat ja edunsaajat ovat oikeutettuja erikseen määriteltyihin lisäetuihin. Kannansiirron yhteydessä nämä lisäedut on täysin katettu eivätkä vastaanottavan yhtiön omat lisäetupäätökset vaikuta niihin. Näin ollen eriytettyjen kantojen tuottoja ei tässä selvityksessä oteta huomioon, ellei tästä ole erikseen mainittu.

Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva on erikoistunut ryhmähenkivakuutukseen. Lisäksi se hoitaa ennen vuotta 1997 otettuja riski- ja säästöhenkivakuutuksia. Säästövakuutukset ovat oikeutettuja erityiseen vakuutuksen päätyttyä määräytyvään ylimääräiseen lisäetuuun, ja vakuutuskanta on eriytetty ryhmähenkivakuutuskannasta. Kaleva ei enää myy uusia säästövakuutuksia.

Yleisesti voidaan todeta, että vakuutuskantojen ja

Selvitys henkivakuutusyhtiöiden kohtuusperiaatteen toteutumisesta vuosina 2008–2017 / Utredning om iakttagande av livförsäkringsbolagens skälighetsprincip under 2008 och 2017

näitä kattavien sijoitusten eriyttäminen on kohtuusperiaatteen mukaista, koska tällöin voidaan tarkemmin ottaa huomioon vakuutusten tuottaman ylijäämän määrä ja muodostumistapa.

Koska eriytettyjen vakuutuskantojen lisäedut poikkeavat muiden vakuutuskantojen lisäeduista, selvityksessä esitetään tietoja pääsääntöisesti ilman eriytettyjä vakuutuskantoja mutta eräissä tapauksissa erikseen myös eriytettyjen vakuutuskantojen kanssa.

Eriytetyt vakuutus- ja sijoituskannat on esitetty tässä selvityksessä seuraavasti:

- Taulukossa 4.1 eriytetty vakuutuskannat on otettu huomioon.
- Taulukoissa 4.3–4.5 Suomi-yhtiöstä siirrettyjen vakuutuskantojen tiedot on eritelty.
- Kohdan 5.2 vertailuissa ei ole otettu huomioon eriytettyjen vakuutuskantojen tuottoja.

4.4 Yhtiökohtaiset analyysit

Seuraavassa esitetään tilastoja vuoden 2017 tilinpäätöstiedoista ja eräitä yhteenvetoja vuosilta 2008–2017. Henkivakuutusyhtiön ylijäämän muodostumista on kuvattu tarkemmin Finanssivalvonnan julkaiseman dokumentin ”Mistä kohtuusperiaatteessa ja yhtiöiden lisäetujen jakamisessa on kysymys?” kohdassa 6.

Selvitys koskee olemassa olevaa vakuutuskantaa. Uusia vakuutusksia ei välttämättä myönnetä samoin ehdoin kuin olemassa olevaan vakuutuskantaan kuuluvia vakuutus sopimuksia on myönnetty. Lisäksi yksittäinen vakuutus sopimus voi poiketa summata son luvuista, joita selvityksessä on esitetty.

Tilinpäätöstiedoissa on esitetty ylijäämän lähteet ja sen käyttö.

Tilastoaineisto on selvityksen tausta-aineistoa, ja se pohjautuu tilinpäätöslukuihin sekä Finanssivalvonnalle toimitettuihin raportteihin. Tilastoaineisto koskee yhtiötä summatasolla, joten siinä on mukana myös niiden vakuutuslajien vakuutustekninen tulos, jotka eivät ole oikeutettuja lisäetuihin. Joillakin yhtiöillä vakuutuskannan rakenne on sellainen, että merkittävä osa riski- tai liikekustannus ylijäämästä muodostuu vakuutusksista, jotka eivät ole oikeutettuja lisäetuihin (vrt. taulukon 4.4 rivi ”Osuus tilinpäätöksen vastuuvelasta”). Lisäksi yhtiöillä on erilaisia puskureita ja niiden kartuttamista ja purkamista koskevia käytäntöjä, jotka vaikeuttavat tulosten tulkintaa ja vertailua.

Vuoden 2017 tilastoaineistosta on koottu yhtiökohtainen taulukko 4.1.

Osakeyhtiöiden voitonjaolla osakkaille on iso merkitys yhtiön kykyyn myöntää lisäetuja. Voitonjaolla tarkoitetaan tässä yhteydessä sekä osingonjakoa että sijoitetun vapaan oman pääoman palautusta. Taulukossa 4.2 on osakeyhtiöiden voitonjako suhteessa voitonjakokelpoisiin varoihin. Laskelmassa on otettu huomioon myös mahdolliset kalenterivuoden aikana maksetut lisäosingot. Yhtiöt eivät jakaneet lainkaan osinkoja vuosina 2008 ja 2009. SP-Henkivakuutus, Aktia ja Liv-Alandia eivät jakaneet osinkoa koko tarkastelujaksona.

Vuonna 2017 vakuutusyhtiöt myönsivät sekä ehdottomia että ehdollisia lisäetuja ja asiakashyvityksiä. Näiden osuus koko ylijäämästä vaihtelee suuresti yhtiöittäin.

Vakuutusten kokonaistuotto muodostuu laskuperustekorona ja etu- tai jälkikäteen annettavan asiakashyvityksen yhteismäärästä. Taulukossa 4.3 on esitetty keskimääräiset laskuperustekorokorkeisten vakuutusten kokonaistuottoprosentit vuosille 2008–2017 sekä keskiarvo mainituille vuosille. Taulukon kokonaistuottoprosentit on painotettu vakuutuskannan koolla.

Taulukossa 4.4 on kuvattu ylijäämään oikeutettujen vakuutusten suhteelliset osuudet vastuuvelasta laskuperustekorokorkeista vuonna 2017 ja taulukossa 4.5 kokonaistuotot. Kalevan säästövakuutukset ovat oikeutettuja erityiseen vakuutuksen päätyttyä määräytyvään ylimääräiseen lisäetuuun.

Taulukon 4.3 tilasto on kymmeneltä vuodelta, joten siitä voidaan jo tehdä päätelmiä yhtiöiden vakuutusten kokonaistuottotasosta. Taulukossa 4.5 taas on kuvattu kokonaistuottotasot vuonna 2017. Näistä voidaan havaita, että yhtiöillä on ollut erilaisia jakokäytäntöjä. Jakokäytäntöjä analysoidaan myös myöhemmin selvityksen kohdassa 5.2.

Taulukon 4.5 mukaan vuonna 2017 Mandatumin ja Nordean eräät nollakorkoiset vakuutukset ovat saaneet matalat asiakashyvitykset, jolloin myös kokonaistuotto on jäänyt vaatimattomaksi.

Taulukoissa 4.3–4.5 Suomi-yhtiöstä siirrettyjen vakuutuskannan tiedot on eritelty. Näiden vakuutusten lisäedut on määritelty kannanluovutus sopimuksella eivätkä yhtiön omat lisäetupäätökset vaikuta lukuihin. Luvussa 4.3. on käsitelty eriytettyjä vakuutuskantoja.

Selvitys henkivakuutusyhtiöiden kohtuusperiaatteen toteutumisesta vuosina 2008–2017 / Utredning om iakttagande av livförsäkringsbolagens skälighetsprincip under 2008 och 2017

Yhtiöt ovat painottaneet vakuutuslajeja eri tavoin. Matalalla laskuperustekorolla on eräissä yrityksissä voinut saada paremman tuoton kuin korkealla laskuperustekorolla.

Selvitys henkivakuutusyhtiöiden kohtuusperiaatteen toteutumisesta vuosina 2008–2017 / Utredning om iakttagande av livförsäkringsbolagens skälighetsprincip under 2008 och 2017

Taulukko 4.1. Vuoden 2017 ylijäämä ja sen käyttö

Muokattu tuloslaskelma (1 000 euro) 2017	Aktia Henki-vakuutus	Henki-Fennia	Kaleva*	Liv-Alandia	Lähi-Tapiola*	Mandatum Life**	Nordea Henki-vakuutus	OP-Henki-vakuutus**	Sp-Henki-vakuutus	Yhteensä
Vakuutustekninen laskelma										
Vakuutustoimintaan liittyvä ylijäämä										
Korkoylijäämä	-252	9 074	69 838	2 660	97 490	353 543	37 210	27 050	3 237	599 850
Riskiylijäämä	4 826	9 727	14 894	1 917	22 492	32 225	26 743	31 611	1 492	145 929
Liikekustannusylijäämä	4 430	1 332	6 163	-63	-8 627	37 078	144 965	38 175	1 324	224 777
Muu ylijäämä	-4	0	69	0	-4 996	7 878	0	30 447	-9	33 386
Yhteensä	9 000	20 134	90 964	4 514	106 360	430 724	208 919	127 284	6 043	1 003 941
Vakuutustoimintaan liittyvän ylijäämän käyttö										
Myönnetyt ehdottomat lisäedut ja asiakashyvitykset	-35	-608	-27 447	-4	0	-83	-3 570	-1 518	-461	-33 727
Myönnetyt ehdolliset lisäedut ja asiakashyvitykset	0	-639	-210	0	-8 014	-13 710	0	0	-914	-23 488
Vastuuvélkamuutokset (ilman tasoitusvastuuta)	0	-3 192	-76 408	0	-53 629	-124 720	-5 357	-22 563	875	-284 993
Tasoitusvastuun muutos	1 200	0	0	300	10 274	0	0	0	0	11 774
Muu käyttö	-273	-741	-1 040	-123	-1 406	-5 374	-580	-12 157	-253	-21 947
Yhteensä	892	-5 180	-105 105	173	-52 775	-143 887	-9 507	-36 239	-753	-352 382
Vakuutustoiminnan ylijäämän ja sen käytön erotus	9 892	14 953	-14 141	4 687	53 585	286 837	199 412	91 045	5 290	651 559
Muita vakuutustekniseen tulokseen kuuluvia eriä										
Omalle pääomalle kohdistettu osuus sijoitustoiminnan nettotuotosta	3 141	2 690	22 252	1 291	24 171	48 613	6 824	9 979	1 428	120 389
Muut erät	6	411	0	2	-14 527	8 376	-26 216	-3 489	53	-35 384
Vakuutustekninen tulos	13 039	18 054	8 111	5 980	63 229	343 826	180 019	97 535	6 771	736 564
Verot	-2 317	-2 344	-519	-1 190	-9 297	-69 595	-36 363	-20 124	-1 361	-143 110
Muut erät	-6	-255	183	2	-2 209	-1 079	0	686	42	-2 636
Tilikauden voitto	10 716	15 455	7 775	4 792	51 723	273 151	143 657	78 097	5 452	590 818

* Keskinäinen vakuutusyhtiö.

** Sisältää Suomi-yhtiöstä siirtyneitä eriytettyjä vakuutuskantoja

Lähde: Finanssivalvonta

Selvitys henkivakuutusyhtiöiden kohtuusperiaatteen toteutumisesta vuosina 2008–2017 / Utredning om iakttagande av livförsäkringsbolagens skälighetsprincip under 2008 och 2017

Taulukko 4.2. Osakeyhtiöiden osingonjako ja sijoitetun vapaan oman pääoman palautus suhteessa voitonjakokelpoisiin varoihin

	Aktia Henki-vakuutus	Mandatum Life	Nordea Henki-vakuutus	OP-Henki-vakuutus	Henki-Fennia
2010			8,1 %	7,8 %	
2011		40,4 %		13,8 %	
2012	5,6 %			7,7 %	
2013	66,6 %	17,8 %	40,6 %	37,8 %	
2014		17,7 %	42,9 %	83,4 %	6,7 %
2015		17,2 %	96,9 %	37,7 %	
2016		20,9 %	97,6 %	62,6 %	2,4 %
2017		46,2 %	49,6 %	89,1 %	2,0 %

Lähde: Finanssivalvonta.

Taulukko 4.3. Keskimääräinen laskuperustekorkoisten vakuutusten kokonaistuotto prosentti

	Aktia Henki-vakuutus	Henki-Fennia	Kaleva *	Liv-Alandia	Lähi-Tapiola *	Mandatum Life **	Nordea Henki-vakuutus	OP-Henki-vakuutus **	Sp-Henki-vakuutus
2008	4,0 %	4,7 %	4,5 %	4,2 %	4,4 %	4,5 %	4,1 %	3,8 %	3,7 %
2009	4,1 %	4,1 %	5,0 %	4,2 %	4,3 %	4,3 %	3,4 %	3,5 %	3,1 %
2010	3,9 %	4,1 %	4,5 %	4,0 %	4,1 %	3,9 %	3,4 %	3,6 %	2,7 %
2011	3,9 %	4,1 %	4,5 %	3,9 %	4,2 %	4,0 %	3,1 %	3,5 %	2,3 %
2012	3,9 %	3,8 %	4,5 %	4,0 %	4,1 %	3,9 %	2,9 %	3,4 %	2,0 %
2013	3,9 %	3,8 %	4,5 %	4,0 %	4,1 %	3,9 %	2,9 %	3,5 %	2,1 %
2014	3,9 %	3,7 %	4,5 %	3,9 %	4,0 %	3,7 %	3,2 %	3,4 %	2,2 %
2015	3,9 %	3,7 %	4,5 %	3,9 %	3,9 %	3,7 %	3,2 %	3,4 %/4,4 %	1,9 %
2016	3,9 %	3,6 %	4,5 %	3,8 %	3,8 %	3,7 %/4,0 %	3,1 %	3,4 %/5,1 %	1,4 %
2017	3,8 %	3,4 %	4,5 %	3,8 %	3,8 %	3,5 %/4,2 %	3,3 %	3,3 %/5,4 %	2,1 %
Keskiarvo	3,9 %	3,9 %	4,6 %	4,0 %	4,1 %	3,9 %	3,2 %	3,5 %	2,3 %

* Keskinäinen vakuutusyhtiö

** Jälkimmäinen luku Suomi-yhtiöltä siirtyneen vakuutuskannan kanssa, keskiarvo ilman siirtynyttä kantaa

Lähde: Finanssivalvonta.

Selvitys henkivakuutusyhtiöiden kohtuusperiaatteen toteutumisesta vuosina 2008–2017 / Utredning om iakttagande av livförsäkringsbolagens skälighetsprincip under 2008 och 2017

Taulukko 4.4. Laskuperustekorkoisten vakuutusten suhteelliset osuudet vastuuvielasta vuonna 2017 (%)

Ylijäämään oikeuttavat yksilölliset säästövakuutukset laskuperuste-koroittain	Aktia Henki-vakuutus	Henki-Fennia	Kaleva *	Liv-Alandia	Lähi-Tapiola *	Mandatum Life	Nordea Henki-vakuutus	OP-Henki-vakuutus **	Sp-Henki-vakuutus
4,50 %	12,2 %	1,7 %	100,0 %	13,6 %	39,6 %	32,7 %	57,2 %	58,5/59,8 %	0,0 %
3,50 %	37,4 %	37,7 %	0,0 %	26,4 %	11,2 %	53,3 %	5,3 %	29,3/28,4 %	2,5 %
2,50 %	50,5 %	28,8 %	0,0 %	60,0 %	12,4 %	4,2 %	0,7 %	12,1/11,7 %	14,8 %
1,50 %	0,0 %	2,9 %	0,0 %	0,0 %	32,8 %	0,0 %	0,2 %	0,1/0,1 %	0
1,00 %	0,0 %	28,9 %	0,0 %	0,0 %	4,1 %	0,0 %	0	0,0 %	0
0,00 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	9,8 %	36,7 %	0,0 %	82,8 %
Yhteensä	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
Osuus tilinpäätöksen vastuuvielasta	4,3 %	2,6 %	96,6 %	4,6 %	10,8 %	1,6/1,9 %	6,6 %	3,1/9,4 %	13,7 %

Ylijäämään oikeuttavat yksilölliset eläkevakuutukset laskuperuste-koroittain	Aktia Henki-vakuutus	Henki-Fennia	Kaleva *	Liv-Alandia	Lähi-Tapiola *	Mandatum Life	Nordea Henki-vakuutus	OP-Henki-vakuutus	Sp-Henki-vakuutus
4,50 %	68,4 %	52,9 %	-	76,5 %	58,9 %	78,6 %	52,4 %	77,1/78,8 %	-
3,50 %	21,7 %	22,5 %	-	14,6 %	21,2 %	14,6 %	30,7 %	14,8/13,7 %	11,5 %
2,50 %	8,7 %	22,8 %	-	8,9 %	7,3 %	2,8 %	1,8 %	8/7,4 %	39,9 %
1,50 %	1,2 %	0,0 %	-	-	12,6 %	-	0,0 %	0,1/0 %	-
1,00 %	0,0 %	1,8 %	-	-	-	-	-	-	-
0,00 %	-	-	-	-	-	4,0 %	15,1 %	-	-
Yhteensä	100,0 %	100,0 %	-	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	51,4 %
Osuus tilinpäätöksen vastuuvielasta	22,5 %	15,4 %	-	41,2 %	23,2 %	8,0/9,4 %	4,6 %	8,2/21,5 %	2,0 %

Selvitys henkivakuutusyhtiöiden kohtuusperiaatteen toteutumisesta vuosina 2008–2017 / Utredning om iakttagande av livförsäkringsbolagens skälighetsprincip under 2008 och 2017

Ylijäämään oikeuttavat ryhmä-eläkevakuutukset laskuperuste-korjottain	Aktia Henki-vakuutus	Henki-Fennia	Kaleva*	Liv-Alandia	Lähi-Tapiola*	Mandatum Life	Nordea Henki-vakuutus	OP-Henki-vakuutus	Sp-Henki-vakuutus
4,25 %	-	-	-	-	-	30,1 %	10,7/13,7 %	-	-
3,50 %	94,2 %	81,9 %	-	-	94,6 %	44,8 %	81,0/79,0 %	-	2,1/79,3 %
2,50 %	0,2 %	0,0 %	-	-	5,4 %	8,0 %	2,7/0,1 %	-	53,6/11,3 %
2,00 %	-	6,6 %	-	-	-	-	-	-	38,2/8,1 %
1,50 %	-	-	-	-	-	17,1 %	2,1/2,6 %	-	-
1,00 %	1,6 %	3,2 %	-	-	-	-	-	-	-
0,50 %	-	-	-	-	-	-	-	-	-
0,00 %	4,0 %	8,3 %	-	-	-	-	3,6/4,6 %	-	3,2 %
Yhteensä	100,0 %	100,0 %	-	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	-	100,0 %
Osuus tilinpäätöksen vastuuvelasta	4,6 %	18,6 %	0,0 %	27,9 %	14,4 %	28,8/29,6 %	-	28,9/8,3 %	0,2 %

* Keskinäinen vakuutusyhtiö.

** Jälkimmäinen luku Suomi-yhtiöltä siirtyneiden eriytettyjen vakuutuskantojen kanssa

Lähde: Finanssivalvonta.

Selvitys henkivakuutusyhtiöiden kohtuusperiaatteen toteutumisesta vuosina 2008–2017 / Utredning om iakttagande av livförsäkringsbolagens skälighetsprincip under 2008 och 2017

Taulukko 4.5. Eräiden vakuutustuotteiden kokonaistuottoja vuonna 2017 (%)

Ylijäämään oikeuttavat yksilölliset säästövakuutukset laskuperuste-koroittain	Aktia Henki-vakuutus	Henki-Fennia	Kaleva*	Liv-Alandia	Lähi-Tapiola*	Mandatum Life	Nordea Henki-vakuutus	OP-Henki-vakuutus**	Sp-Henki-vakuutus	
4,50 %	4,50 %	4,50 %	4,50 %	4,50 %	4,50 %	4,50 %	4,50 %	4,50 %	4.50 /7.20 %	-
3,50 %	3,50 %	3,50 %	3,50 %	-	3,50 %	3,50 %	3,50 %	3,50 %	3,50 %	3,50 %
2,50 %	2,50 %	2,50 %	2,50 %	-	2,50 %	2,50 %	2,50 %	2,50 %	2,50 %	2,50 %
1,50 %	-	1,50 %	1,50 %	-	-	2,70 %	-	-	1,50 %	-
1,00 %	-	1,00 %	1,00 %	-	-	-	-	-	-	-
0,00 %	-	-	-	-	-	2,00 %	0,48 %	0,65 %	-	2,00 %

Ylijäämään oikeuttavat yksilölliset eläkevakuutukset laskuperuste-koroittain	Aktia Henki-vakuutus	Henki-Fennia	Kaleva*	Liv-Alandia	Lähi-Tapiola*	Mandatum Life	Nordea Henki-vakuutus	OP-Henki-vakuutus**	Sp-Henki-vakuutus	
4,50 %	4,50 %	4,50 %	4,50 %	-	4,50 %	4,50 %	4,50 %	4,50 %	4.50 /7.20 %	-
3,50 %	3,50 %	3,50 %	3,50 %	-	3,50 %	3,50 %	3,50 %	3,50 %	3,50 %	3,50 %
2,50 %	2,50 %	2,50 %	2,50 %	-	2,50 %	2,50 %	2,50 %	2,50 %	2,50 %	2,50 %
1,50 %	-	-	-	-	-	3,10 %	-	-	2,50 %	-
1,00 %	-	1,75 %	1,75 %	-	-	-	-	-	-	-
0,00 %	-	-	-	-	-	-	0,86 %	0,95 %	-	1,50 %

Selvitys henkivakuutusyhtiöiden kohtuusperiaatteen toteutumisesta vuosina 2008–2017 / Utredning om iakttagande av livförsäkringsbolagens skälighetsprincip under 2008 och 2017

Ylijäämään oikeuttavat ryhmä-eläkevakuutukset laskuperuste-koroittain	Aktia Henki-vakuutus	Henki-Fennia	Kaleva*	Liv-Alandia	Lähi-Tapiola*	Mandatum Life	Nordea Henki-vakuutus	OP-Henki-vakuutus	Sp-Henki-vakuutus
4,25 %	-	-	-	-	4,25 %	4,25 %	-	-	-
3,50 %	3,50 %	3,50 %	-	3,50 %	3,50 %	3.50/4,50 %	-	3,50 %	-
2,50 %	2,50 %	2,50 %	-	2,50 %	3,30 %	2.50/3,50 %	-	2,50 %	-
2,00 %	-	2,00 %	-	-	-	-	-	-	-
1,50 %	-	-	-	-	3,40 %	1,50 %	-	2,50 %	-
1,00 %	2,00 %	1,75 %	-	-	-	-	-	-	-
0,50 %	-	-	-	-	-	1,17 %	-	2,50 %	-
0,00 %	-	1,75 %	-	-	-	1,13 %	-	-	1,50 %

* Keskinäinen vakuutusyhtiö.

** Jälkimmäinen luku Suomi-yhtiöltä siirtyneiden eriytettyjen vakuutuskantojen kanssa

Lähde: Finanssivalvonta.

Selvitys henkivakuutusyhtiöiden kohtuusperiaatteen toteutumisesta vuosina 2008–2017 / Utredning om iakttagande av livförsäkringsbolagens skälighetsprincip under 2008 och 2017

5. Analyysi lisäetujen jakamista koskevista tavoitteista ja näiden toteutumisesta

5.1 Yleistä yhtiöiden kohtuusperiaateselvityksistä

Vakuutusyhtiölaissa edellytetään kohtuusperiaate-tavoitteiden määrittelemistä. Lain tarkoituksena on ollut konkretisoida yhtiöiden lupauksia tulevista lisäeduista. Vaikka kyseessä on vain tavoite, tavoitteen tulee olla realistinen ja perustua yhtiön näkemykseen tulevista asiakashyvityksistä.

Konkreettisissa kokonaistuottotavoitteissa yhtiöt viittaavat viiden tai kymmenen vuoden joukkovelkakirjalainojen tuottoon tai 12 kuukauden euriborkorkoon (vrt. kuvio 4.2). Tämä referenssikorko vaihtelee yhtiöittäin.

Jos referenssituothona käytetään joukkovelkakirjojen tuottoja, referenssituotto voi heilahdella vuosittain huomattavasti pitkän aikavälin keskiarvonsa ympärillä sekä sisältää myös pitkiä syklejä. Lisäetutavoitteen toteutumisen arvioinnissa (kohta 5.2) tämä on syytä ottaa huomioon.

Vakuutusyhtiölain mukaan vakuutusyhtiön on vuosittain julkaistava verkkopalvelussaan ja tilinpäätök-

sessään selvitys siitä, miten yhtiön asettamat ja julkaisemat lisäetutavoitteet ovat toteutuneet. Jos tavoitteita ei ole saavutettu, sille tulee esittää perustelut. Lain tavoitteena on suojata asiakasta, jotta jo tarjousvaiheessa kuvattu tuottotavoite toteutuisi käytännössä. Näin ollen yhtiöllä tulee olla perustelut, jos tästä tavoitteesta poiketaan. Vakavaraisuus- aseman merkittävä heikkeneminen saattaa olla tällainen perusteltu syy jättää lisäetuja jakamatta ja siten muuttaa tavoitetta.

Finanssivalvonnan näkemyksen mukaan jakotavoitteissa tulisi kuvata vakuutusyhtiölain perustelujen mukaisesti myös jako asiakkaiden ja omistajien kesken. Ainoastaan Henki-Fennia ja Nordea ovat käsitelleet jakoa tästä näkökulmasta, ja nekin vain yleisluonteisesti. Asia koskee erityisesti niitä yhtiöitä, jotka ovat jakaneet tai aikovat jakaa huomattavia osinkoja yhtiöstä. Finanssivalvonta tulee jatkossa arvioimaan erityisesti sitä, miten yhtiöt ovat jakoa perustelleet.

Yhtiöt ovat yleensä todenneet, että ylijäämän jakotavoitteet asiakkaille ja asiakkaiden kesken eivät sido yhtiötä.

Seuraavassa on esitetty yhteenveto säästö- ja eläkevakuutuksille annettavien lisäetujen tavoitteista ja yhtiön antamista selvityksistä tavoitteiden toteutumisesta:

Toteutumisen arviointi/säästö- ja eläkevakuutus

Aktia Henkivakuutus

Tavoite

”... pitkän aikavälin tavoitteena on antaa lisäetuihin oikeutetuille vakuutuksille kokonaistuotto, joka on verrattavissa Suomen valtion joukkovelkakirjalainojen tuottoon. ... Yhtiön tavoitteena on, että korkotuottoisten eläkevakuutussäästöjen kokonaistuotto on korkeampi kuin Suomen valtion kymmenvuotisten joukkovelkakirjalainojen tuotto ja että korkotuottoisten säästövakuutusten säästöjen tuotto on samalla tasolla kuin Suomen valtion viisivuotisten joukkovelkakirjalainojen tuotto.”

Selvityksen sisältö

Aktia on kertonut joitakin tilinpäätöksen tunnuslukuja, mukaan lukien vakavaraisuusaseman kehityksen tarkasteluvuonna. Viimeisimmät asiakashyvitykset on kuvattu sekä kokonaistuotto viiden vuoden ajanjaksoilta. Referenssituothona vertailussa on ollut säästövakuutusten osalta viiden vuoden ja eläkevakuutusten osalta kymmenen vuoden joukkovelkakirjalaina vastaavalla ajanjaksolla.

Henki-Fennia

Tavoite

”... tavoitteena on antaa ylijäämän jakoon oikeutettujen vakuutusten vakuutussäästöille pitkällä aikavälillä vähintään tuotto, joka säästövakuutusten osalta vastaa 12 kk Euriborin ja eläkevakuutusten osalta Saksan valtion 10v joukkovelkakirjalainan tuottoa. Lisäetujen jakamisessa otetaan huomioon vakuutuksen kesto ja takaisinosto-oikeus. Annettava tuotto määräytyy yhtiön sijoitusten pitkäaikaisen nettotuoton perusteella.”

”Lisäetujen tasoa rajoittavat omistajan asettamat pääoman tuottovaatimukset...”

Selvitys henkivakuutusyhtiöiden kohtuusperiaatteen toteutumisesta vuosina 2008–2017 / Utredning om iakttagande av livförsäkringsbolagens skälighetsprincip under 2008 och 2017

Selvityksen sisältö

Henki-Fennia on tallettanut kaikki selvityksensä kahdeksalta vuodelta. Viimeisimmässä Henki-Fennia on kertonut joitakin tilinpäätöksen tunnuslukuja. Yhtiö on monipuolisesti kuvannut kokonaistuottoja vakuutuslajeittain ja laskuperustekoroittain ja vertailut tuottoja kuluttajahintojen vuosimuutokseen, 12 kuukauden euriborkorkoon ja Saksan valtion viiden ja kymmenen vuoden valtionvelkakirjaan 11 vuodelta. Ylijäämän jaosta vakuutuksenottajien ja omistajien kesken yhtiö on todennut, että se on kuvannut osingonjakopolitiikkaansa ja että yhtiö on jakanut maltillisesti osinkoa.

Kaleva

Tavoite

"... tavoite on jakaa vakuutusille lisäetuna niiden tuottamaa ylijäämää mahdollisimman oikeudenmukaisesti ... yhtiöllä on merkittävästi säästövakuutuksiin liittyvää ylimääräistä varallisuutta. ... Tämän ylijäämän palauttamiseksi on vuosittain annettavien asiakashyvitysten rinnalle kehitetty vakuutuksen päätyttyä määrättyvä ylimääräinen lisäetu. Tavoitteena on jakaa ylimääräinen lisäetu vakuutusten kesken ansaintaperiaatteen mukaisesti."

Selvityksen sisältö

Kaleva on esittänyt tilinpäätöksen tunnuslukuja 15 vuoden ajalta monipuolisesti sekä sijoitustoiminnan tuottoja ja kokonaisasiakashyvityksiä 25 vuoden ajalta. Lisäksi on kuvattu viimeisen vuoden asiakashyvytys ja vanhoihin vakuutuksiin liittyvä lisäetu.

Liv-Alandia

Tavoite

"... strävar till att summan beräkningsröntan och de årliga fastställda kundgottgörelserna på de räntebundna pensionsförsäkringarnas besparingar är högre än avkastningen på finska statens tioåriga masskuldebrevslån, och på de räntebundna spar- och placeringsförsäkringarnas besparingar på samma nivå som på avkastningen på finska statens femåriga masskuldebrevslån."

Selvityksen sisältö

Tilinpäätöksen tunnuslukuja ei ole esitetty erikseen. Viimeisimmät asiakashyvitykset on kuvattu sekä kokonaistuotto viiden vuoden ajanjaksolta. Referenssituottona vertailussa on ollut säästövakuutusten osalta viiden vuoden ja eläkevakuutusten osalta kymmenen vuoden joukkovelkakirjalaina vastaavalta ajanjaksolta.

LähiTapiola

Tavoite

"... tavoitteena on antaa ylijäämän jakoon oikeutetuille vakuutussäästöille pitkällä aikavälillä ennen kuluja ja veroja kokonaistuotto, joka eläkevakuutuksessa ylittää euroalueen valtioiden pitkien, vähintään 10-vuotisten joukkovelkakirjalainojen korkotason ja säästöhenkivakuutuksessa vastaavasti 5-vuotisten valtionlainojen korkotason."

Selvityksen sisältö

Tilinpäätöksen tunnuslukuja ei ole esitetty erikseen. Kokonaistuotto on kuvattu viimeiseltä vuodelta vakuutuslajeittain ja laskuperustekoroittain. Lisäksi kokonaistuotto on kuvattu kymmenen vuoden ajalta käyttäen referenssituottona Euroopan keskuspankin julkaisemaa euroalueen valtioiden velkakirjojen tuottoindeksiä, säästövakuutuksessa viidelle ja eläkevakuutuksessa kymmenelle vuodelle.

Mandatum Life

Tavoite

"... tavoitteena on antaa pitkällä aikavälillä voitonjakoon oikeutetuille vakuutussäästöille ennen kuluja ja veroja kokonaishyvitys, joka on vähintään kunakin hetkenä matalariskisimpinä pidettävien pitkien korkosijoitusten korkotason mukainen. Tämän hetken tulkinnan mukaisesti Saksan valtion joukkovelkakirjalainat olisivat lähimpänä riskitöntä pitkää korkosijoitusta. Toistaiseksi kuitenkin Mandatum Lifen tavoitetasona on säästövakuutusten osalta 5 vuoden ja eläkevakuutusten osalta 10 vuoden Suomen valtion joukkovelkakirjalainan korkotasoa vastaava tuotto."

Eriytettyjen vakuutuskantojen osalta yhtiö kuvaa kannansiirtosopimuksessa sovitun voitonjakopolitiikan.

Selvitys henkivakuutusyhtiöiden kohtuusperiaatteen toteutumisesta vuosina 2008–2017 / Utredning om iakttagande av livförsäkringsbolagens skälighetsprincip under 2008 och 2017

Selvityksen sisältö

Mandatum Life näyttää kaikki selvityksensä kymmeneltä vuodelta. Viimeisimmässä se on esittänyt joitakin tilinpäätöksen tunnuslukuja erikseen kahdelta vuodelta. Lisäksi hyvitykset on kuvattu monipuolisesti vakuutuslajeittain 17 vuodelta. Referenssituothona on eläkevakuutuksen osalta valtion kymmenen vuoden ja säästövakuutusten osalta viiden vuoden joukkovelkakirjalaina. Referenssituothon lisäksi Mandatum Life on esittänyt Saksan joukkovelkakirjan sekä Eonia-koronvaihtosopimuksen viiden ja kymmenen vuoden korot.

Yhtiö on myös antanut erillisen selvityksen Suomi-yhtiöstä siirretyn ryhmäeläkevakuutuskannan kokonaisuhyvityksistä vuonna 2017.

Nordea Henkivakuutus

Tavoite

”Yhtiö pyrkii pitkällä tähtäyksellä kohtuusperiaatteen piirissä olevien, säästövaroja sisältävien vakuutusten kesken kunakin vuonna hyvitystasoon, joka vastaa Saksan valtion liikkeellelaskemien 10-vuotisten valtiolainojen korkoa normaalissa markkinatilanteessa.”

”Lisäksi yhtiö pyrkii pitkällä tähtäyksellä täyttämään yhtiön omistajalle kuuluvan riskipääoman tuottovaatimuksen.

Kohtuusperiaate vaikuttaa muun muassa siihen, miten tilinpäätöksen liitetiedoissa esitettävät arvostuserot jakautuvat pitkällä tähtäyksellä omistajien ja vakuutuksenottajien kesken. Kumpaankaan ryhmään kuuluville yksittäisille henkilöille ei kuitenkaan synny välitöntä saamisoikeutta kyseessä oleviin varoihin.”

Selvityksen sisältö

Nordea näyttää kaikki selvityksensä kuudelta vuodelta. Joitakin tilinpäätöksen tunnuslukuja on esitetty erikseen. Kokonaistuotto on kuvattu viimeiseltä vuodelta vakuutuslajeittain ja laskuperustekorroitain. Lisäksi kokonaistuotto on esitetty erikseen henki- ja eläkevakuutuksille 28 vuodelta. Kokonaistuottoa on verrattu Saksan valtion kymmenen vuoden joukkovelkakirjalainoihin.

OP-Henkivakuutus

Tavoite

”Tavoitteena on antaa vakuutussäästöille kokonaisuhyvitys, joka vastaa pitkällä aikavälillä vähintään matalariskisimpinä pidettävien korkosijoitusten korkotasoa. Tällä hetkellä kokonaisuhyvityksen tavoitteena on säästöhenkivakuutuksilla ja kapitalisaatiosopimuksilla 12 kuukauden euribor-koron, yksilöllisillä eläkevakuutuksilla ja maksuperusteisilla ryhmäeläkevakuutuksilla 5 vuoden sekä etuusperusteisilla ryhmäeläkevakuutuksilla 10 vuoden Suomen valtion joukkovelkakirjalainojen tuottotaso.”

Selvityksen sisältö

OP-Henkivakuutus on kertonut joitakin tilinpäätöksen tunnuslukuja. Keskimääräinen kokonaistuotto on selvitetty laskuperustekorroitain. Lisäksi kokonaistuottoa on verrattu seitsemän vuoden ajalta säästövakuutuksen osalta 12 kuukauden euriborkorkoon, yksilöllisen eläkevakuutuksen osalta Suomen valtion viiden vuoden valtionvelkakirjaan ja ryhmäeläkevakuutuksen osalta Suomen valtion kymmenen vuoden valtionvelkakirjaan.

SP-Henkivakuutus

Tavoite

”... tavoitteena on antaa pitkällä aikavälillä voitonjakoon oikeutetuille vakuutussäästöille ennen kuluja ja veroja kokonaisuhyvitys, joka on vähintään Suomen valtion pitkän joukkovelkakirjalainan tuotto. Säästövakuutuksissa tavoitetasona on maturiteetiltaan 5 vuoden ja eläkevakuutuksissa 10 vuoden joukkovelkakirjalainojen korkotasoa vastaava tuotto.”

Selvityksen sisältö

Tilinpäätöksen tunnuslukuja ei ole esitetty erikseen. Kokonaistuotto on esitetty erikseen säästö- ja eläkevakuutukselle enimmillään yhdeltätoista vuodelta, mukaan lukien lisätuihin oikeuttavat kapitalisaatiosopimukset. Tuotto on esitetty laskuperustekorroitain. Referenssituothona vertailussa on ollut säästövakuutusten osalta Suomen valtion viiden vuoden ja eläkevakuutusten osalta kymmenen vuoden joukkovelkakirjalaina vastaavalta ajanjaksolta. Lisäksi on esitetty erillinen kuvaus kumulatiivisesta säästön vuosituotosta.

Selvitys henkivakuutusyhtiöiden kohtuusperiaatteen toteutumisesta vuosina 2008–2017 / Utredning om iakttagande av livförsäkringsbolagens skälighetsprincip under 2008 och 2017

Seuraavat yhtiöt ovat julkaisseet ruotsinkielisen kohtuusperiaateselvityksen: Aktia Henkivakuutus, Liv-Alandia, Fennia, LähiTapiola, Mandatum, Nordea, OP-Henkivakuutus ja SP-Henkivakuutus.

Tilinpäätösinformaation laaduissa oli eroja. Eräissä yhtiöissä tilinpäätösinformaatio on sama kuin verkkosivuilla.

Toteutumisen arviointi/riskihenkivakuutus

Jos puhtaille riskivakuutuksille annetaan lisäetuja, myös niiden etuudet tulisi selvittää. Seuraavassa on

esitetty yhteenveto riskivakuutuksille annettujen lisäetujen tavoitteista ja yhtiön antamista selvityksistä tavoitteiden toteutumisesta:

Henki-Fennia

Tavoite

"Riskihenkivakuutuksissa kohtuusperiaatetta sovelletaan kuolemantapausturvien osalta nimetyille vakuutusryhmille korotettujen korvaussummien muodossa."

Selvityksen sisältö

Riskivakuutusten korvaussummien korotusten yhteisvaikutus on mainittu selvityksessä.

Kaleva

Tavoite

"Riskihenkivakuutusliikkeen ylijäämää palautetaan vakuutuksenottajille korottamalla kuolemantapaussummia ja/tai antamalla maksunalennuksia."

Selvityksen sisältö

Riskivakuutusten korvaussummien korotusten vaikutukset korvaussummaan on mainittu selvityksessä 15 vuodelta.

LähiTapiola

Tavoite

"... riskiliikkeen ylijäämästä palautetaan asiakkaille maksunalennuksina tai riskietuuksien ilmaisina korotuksina se osa, jota ei varata riskiliikkeen heilahtelujen varalle."

Selvityksen sisältö

Riskivakuutusten korvaussummien korotukset ja maksujen alennukset on mainittu selvityksessä.

Mandatum Life

Tavoite

"Voitonjakoon oikeutetuissa riskivakuutuksissa kohtuusperiaatetta sovelletaan kuolemantapausturvien osalta korotettujen korvaussummien tai maksunalennusten muodossa."

Selvityksen sisältö

Selvityksessä on todettu lisäetujen kokonaismäärä kahdelta vuodelta.

Nordea Henkivakuutus

Tavoite

"Riskivakuutusten osalta kohtuusperiaatetta sovelletaan kuolemantapausturvien osalta korotettujen korvaussummien tai maksunalennusten muodossa."

Selvityksen sisältö

Selvityksessä on todettu lisäetujen kokonaismäärä viimeiseltä vuodelta.

OP-Henkivakuutus

Tavoite

"Riskivakuutuksissa tavoitteena on pyrkiä pitkällä aikavälillä jakamaan lisäetuja lisäeturyhmien vahinkosuhteisiin perustuen niin, että ylijäämän jaossa huomioidaan kohtuullisessa määrin kyseisten vakuutusten tuottaman ylijäämän määrä ja muodostumistapa."

Selvityksen sisältö

Riskivakuutusten korvaussummien korotusten vaikutukset korvaussummaan on mainittu selvityksessä kahdelta vuodelta.

Selvitys henkivakuutusyhtiöiden kohtuusperiaatteen toteutumisesta vuosina 2008–2017 / Utredning om iakttagande av livförsäkringsbolagens skälighetsprincip under 2008 och 2017

5.2 Finanssivalvonnan arvio kohtuus- ja jatkuvuusperiaatteen toteutumisesta

Tämän luvun kokonaistuottovertailussa kunkin yhtiön kokonaistuotto on saatu painottamalla eri vakuutuskantojen kokonaistuottoja kannan osuudella.

Vertailussa ei ole otettu huomioon Suomi-yhtiöstä siirtyneiden eriytettyjen vakuutuskantojen tuottoja. Mainitut vakuutuskannat ovat oikeutettuja lisäetuihin, jotka on täysin katettu, eivätkä yhtiöiden asiakashyvituspäätökset vaikuta näihin lisäetuihin.

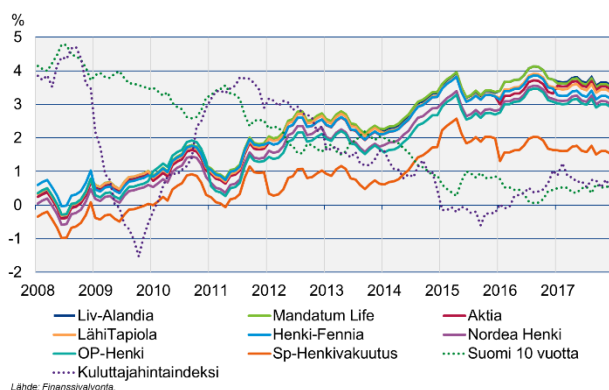
Kuvioissa on esitetty kunakin ajankohtana myös yleisesti yhtiöiden käyttämä referenssikorko sekä kuluttajahintaindeksin vuotuinen muutos.

Kuvioissa on esitetty kokonaistuoton ja referenssituoton erotus, joten kokonaistuotto on yli referenssituoton, jos tämä erotus on positiivinen. Finanssivalvonnan yleinen havainto on, että säästöjen kokonaistuotot ovat yli referenssituottojen.

Kuviossa 5.1 on esitetty yksilöllisen eläkevakuutuksen kokonaistuoton ja Suomen valtion 10 vuoden obligaation tuoton erotus. Jotta luvuista on saatu vertailukelpoisia, vertailussa on käytetty samaa referenssituottoa riippumatta yhtiön soveltamasta referenssituotosta.

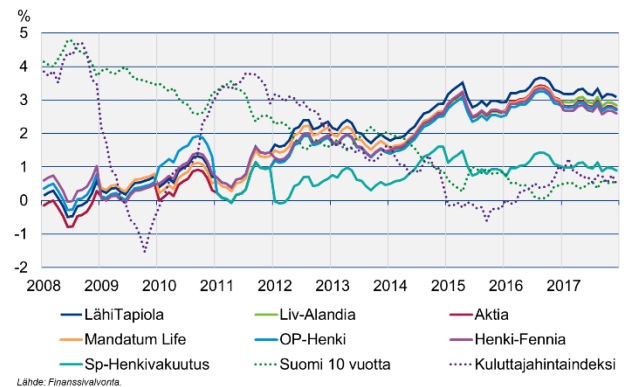
Koska yksittäisten yhtiöiden suuruusjärjestyksestä on eräissä tapauksissa vaikea havaita kuvioista, yhtiöt on esitetty vuoden 2017 kokonaistuoton mukaisessa laskevassa järjestyksessä kaikkien tämän luvun kuvioiden seliteteksteissä.

Kuvio 5.1 Yksilöllisen eläkevakuutuksen kokonaistuoton ja Suomen valtion 10 vuoden obligaation erotus yhtiöittäin

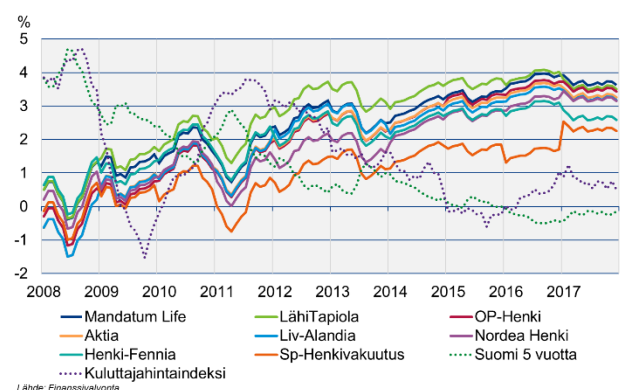
Ryhmäeläkevakuutuksessa tilanne on samankaltainen kuin yksilöllisessä eläkevakuutuksessa, kuten kuvioista 5.2 on havaittavissa.

Kuvio 5.2 Ryhmäeläkevakuutuksen kokonaistuoton ja Suomen valtion 10 vuoden obligaation erotus yhtiöittäin

Yksilöllisessä säästövakuutuksessa vertailu on tehty 5 vuoden obligaatioiden tuottoihin, kuten yhtiötkin useimmiten tekevät. Osin sen takia, että viiden vuoden korot ovat vaihdelleet enemmän kuin eläkevakuutusten yhteydessä käytetyt 10 vuoden korot, kokonaistuottojen vaihtelu referenssituottoon on suurempaa, kuten kuvioista 5.3 havaitaan. Kalevan lukuja ei ole esitetty kuviossa.

Kuvio 5.3 Säästövakuutuksen kokonaistuoton ja Suomen valtion 5 vuoden obligaation erotus yhtiöittäin

Henkivakuutustoiminta on pitkäjänteistä toimintaa, johon vaikuttavat sekä vakuutus- että rahoitusmarkkinoiden syklit, minkä takia kohtuusperiaatteen toteutumisesta tulee arvioida usean vuoden tietojen perusteella. Arvioon vaikuttaa myös vakuutus- ja sijoitusriskien sitoman pääoman ylläpidon edellyttämä pidemmän aikavälin tuottovaatimus.

Selvitys henkivakuutusyhtiöiden kohtuusperiaatteen toteutumisesta vuosina 2008–2017 / Utredning om iakttagande av livförsäkringsbolagens skälighetsprincip under 2008 och 2017

Kokonaistuoton ja referenssituoton erotus on jo pitkään ollut nollan yläpuolella, joten voidaan todeta, että jatkuvuusperiaate toteutui vuosina 2008–2017.

Vakuutusentottajat ovat keskimäärin saaneet myös vakuutuksilleen reaalityottoa.

Osakeyhtiöiden osingonjakoa ja sijoitetun vapaan oman pääoman palautusta on kuvattu tarkemmin taulukossa 4.2. Voitonjakoa tulee kuitenkin aina tarkastella pidemmällä ajanjaksolla, koska yhtiöt eivät ole jakaneet voittoa vuosittain.

Näin ollen Finanssivalvonta arvio, että kohtuusperiaatteet toteutuivat myös voitonjaossa.

Yhtiöt olivat ottaneet huomioon kohtuusperiaatteen asiakkaidensa erilaisten vakuutusten kesken antamalla isompia asiakashyvityksiä vakuutuksille, joissa on matalampi perustekorko. Lisäksi eräillä eriytetyillä vakuutuskannoilla on ollut erilaiset lisäedut, jolloin yhtiöt ovat voineet ottaa huomioon vakuutusten tuottaman ylijäämän määrän ja muodostumistavan.

5.3 Yhteenveto lisäetujen jakamista koskevasta informaatiosta

Verkkosivuilla julkaistun informaation laatu on pysynyt viime vuosina edellisvuosien tasolla. Informaatiota ylijäämän jakautumisesta vakuutusentottajien ja omistajien kesken ei kuitenkaan ole annettu riittävästi.

Selvitys henkivakuutusyhtiöiden kohtuusperiaatteen toteutumisesta vuosina 2008–2017 / Utredning om iakttagande av livförsäkringsbolagens skälighetsprincip under 2008 och 2017

Liite 1 / Bilaga 1

Selvityksessä mukana olevat henkivakuutusyhtiöt	Livförsäkringsbolagen som är med i utredningen	Lyhennys / Förkortning
Aktia Henkivakuutus Oy	Aktia Livförsäkring Ab	Aktia Henkivakuutus
Vakuutusosakeyhtiö Henki-Fennia	Försäkringsaktiebolaget Fennia Liv	Henki-Fennia
Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva	Ömsesidiga Försäkringsbolaget Kaleva	Kaleva
Försäkringsaktiebolaget Liv-Alandia	Försäkringsaktiebolaget Liv-Alandia	Liv-Alandia
LähiTapiola Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö	Ömsesidiga Livförsäkringsbolaget LokalTapiola	LähiTapiola
Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö	Mandatum Livförsäkringsaktiebolag	Mandatum Life
Nordea Henkivakuutus Suomi Oy	Nordea Livförsäkring Finland Ab	Nordea Henkivakuutus
OP-Henkivakuutus Oy	OP-Livförsäkrings Ab	OP-Henkivakuutus
Sp-Henkivakuutus Oy	Sb-Livförsäkring Ab	SP-Henkivakuutus

Selvitys henkivakuutusyhtiöiden kohtuusperiaatteen toteutumisesta vuosina 2008–2017 / Utredning om iakttagande av livförsäkringsbolagens skälighetsprincip under 2008 och 2017

Liite 2 / Bilaga 2

Selvityksen kuvat ja taulukot	Utredningens figurer och tabeller
Kuvio 4.1. Henkivakuutusyhtiöiden vakavaraisuussuhteet vuosina 2006 - 2017	Figur 4.1. Solvensgrader för livförsäkringsbolag åren 2016–2017
Kuvio 4.2. Euroalueen valtioiden velkikirjojen tuottoindeksi (EKP) sekä Suomen valtion obligaatioiden ja euriborkorot vuosina 2006 - 2017	Figur 4.2. Avkastningsindex för statspapper i euroområdet (ECB) samt räntorna på finska statsobligationer och Euribor åren 2006 – 2017
Kuvio 4.3. Euroalueen osakeindeksit vuosina 2011–2017	Figur 4.3. Aktieindexen i euro-området åren 2011–2017
Kuvio 4.4. Sijoitustoiminnan nettotuotto prosentti käyvin arvoin sitoutuneelle pääomalle vuosina 2008–2017	Figur 4.4. Nettoavkastningsprocent på sysselsatt kapital (till verkligt värde) åren 2008–2017
Kuvio 4.5. Sijoitusjakauma 31.12.2017 (käyvin arvoin)	Figur 4.5. Placeringsallokering 31.12.2017 (till verkligt värde)
Kuvio 4.6. Kuluttajahintaindeksi vuosina 2011–2017	Figur 4.6. Konsumentprisindex åren 2011–2017
Taulukko 4.1 Vuoden 2017 ylijäämä ja sen käyttö	Tabell 4.1: Överskottet år 2017 och dess användning
Taulukko 4.2 Osakeyhtiöiden osingonjako ja sijoitetun vapaan oman pääoman palautus suhteessa voitonjakokelpoisiin varoihin	Tabell 4.2: Aktiebolagens vinstutdelning och återbäring av fonden för inbetalat fritt eget kapital i förhållande till utdelningsbara medel
Taulukko 4.3 Keskimääräinen laskuperustekorkoisten vakuutusten kokonaistuotto prosentti	Tabell 4.3: Genomsnittlig totalavkastningsprocent för försäkringar med beräkningsränta
Taulukko 4.4 Laskuperustekorkoisten vakuutusten suhteelliset osuudet vastuuvälästä vuonna 2017 (%)	Tabell 4.3 De på beräkningsränta grundade försäkringarnas relativa andel av ansvarsskulden år 2017 (%)
Taulukko 4.5 Eräiden vakuutus tuotteiden kokonaistuottoja vuonna 2017 (%)	Tabell 4.4 Vissa försäkringsprodukters totalavkastningar år 2017 (%)
Kuvio 5.1 Yksilöllisen eläkevakuutuksen kokonaistuoton ja Suomen valtion 10 vuoden obligaation erotus yhtiöittäin	Figur 5.1 Differensen mellan totalavkastningen på individuell pensionsförsäkring och finska statsobligationer med 10 års löptid per bolag
Kuvio 5.2 Ryhmäeläkevakuutuksen kokonaistuoton ja Suomen valtion 10 vuoden obligaation erotus yhtiöittäin	Figur 5.2 Differensen mellan totalavkastningen på gruppens pensionsförsäkring och finska statsobligationer med 10 års löptid per bolag
Kuvio 5.3 Säästövakuutuksen kokonaistuoton ja Suomen valtion 5 vuoden obligaation erotus yhtiöittäin	Figur 5.3 Differensen mellan totalavkastningen på sparförsäkring och finska statsobligationer med 5 års löptid per bolag